

Praha dne: 23. 6. 2022

č.j. MZP/2022/610/1721

Dokumentace programu na období 2022 - 2025

**Program Národní plán obnovy – Podpora obnovy
přirozených funkcí krajiny, komponenta 2.9., investice 4**



**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

1. Úvod

Dokumentace shrnuje postupy závazné pro žadatele o dotaci v programu Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, komponenta 2.9., investice 4 Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu pro roky 2022 - 2025 (dále jen Program). Program je součástí komponenty 2.9 vlastníka Ministerstvo životního prostředí. Subjektem implementace a zároveň poskytovatelem dotace pro investici 4 je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR). V případě, kdy je žadatelem v rámci investice 4 některá z resortních organizací MŽP, je poskytovatelem dotace odbor adaptace krajiny na klimatickou změnu MŽP. Pokud je žadatelem některá z resortních organizací MŽP, řídí se administrace žádosti Směrnicí MŽP č. 7/2022.

Program se dále rozděluje do 3 podprogramů

165 - Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu

166 - Komplexní vodohospodářské studie (Posouzení potenciálu zadržování vody v krajině a návrh konkrétních opatření)

167 - Opatření k naplňování komplexních vodohospodářských studií (Provádění vybraných navržených opatření za účelem zadržování vody v krajině)

2. Koncepční a právní rámec programu, zdůvodnění nezbytnosti programu a jeho členění na podprogramy

2.1. Právní rámec a koncepční ukotvení Programu

Dokumentace Programu je vyhotovena dle:

1. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“);
2. zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
3. zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
4. směrnice MŽP č. /2022 o poskytování finančních prostředků v rámci aktivit Národního plánu obnovy.

Program podporuje plnění závazků vyplývajících z následujících zákonů a dokumentů:

1) národní legislativa a strategické dokumenty

- zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů;
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen „ZOPK“);
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí;
- zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;
- zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů;
- usnesení vlády České republiky ze dne 23. 11. 2016 č. 1026 o Státní politice životního prostředí 2030 s výhledem do 2050;
- usnesení vlády ze dne 29. července 2015 č. 622 o strategickém rámci pro udržitelný rozvoj Česká republika 2030;
- Usnesení vlády České republiky ze dne 1. 4. 2020 č. 360 o Státním programu ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025;

- Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2016-2025, schválena usnesením vlády České republiky ze dne 9. 3. 2016, č. 193;
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, schválena usnesením vlády České republiky ze dne 26. 10. 2015, č. 861.

2) evropská legislativa

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků,
- Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů,
- Rámcová směrnice o vodách – "Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky",
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Finanční nařízení),
- Sdělení Komise 2021/C 121/01 Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES,
- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „Nařízení“), a programovou dokumentací NPO, MP řídicích a kontrolních systémů, MP finančních toků, MP pro publicitu a komunikaci, MP systému varovných signálů „Red flags“, MP pro nesrovnalosti, MP pro zadávací řízení, MP monitorování, MP DNSH.

3) mezinárodní úmluvy:

- Úmluva o mokřadech mezinárodního významu – 1990¹ (Ramsarská úmluva),
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví – 1991¹,
- Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů – 1993¹,
- Úmluva o biologické rozmanitosti – 1994¹,
- Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů – 1994¹ (Bonnská úmluva),
- Úmluva o ochraně evropské fauny a flory – 1998¹ (Bernská úmluva),
- Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném využívání Karpat – 2003¹,
- Evropská úmluva o krajině – 2004¹.

Tento Program je komplementární s národními programy a evropskými dotačními programy, kterými jsou zejména Operační program Životní prostředí, Program rozvoje venkova 2014-2020, Strategický plán Společné zemědělské politiky 2023-2027 (návrh zaslaný EK) a LIFE.

¹ Uvedený letopočet znamená rok, kdy k mezinárodní úmluvě přistoupila Česká republika.

Program je součástí Národního plánu obnovy (dále jen "NPO"), financovaného z Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) Evropské Unie. Je v souladu s prioritami České republiky i Evropské unie uvedenými ve strategických dokumentech a mezinárodních úmluvách.

Opatření realizovaná v tomto Programu jsou neutrální z hlediska řešení problému zaměstnanosti, horizontálních principů a naplňování hygienických, jakostních a bezpečnostních předpisů a předpisů ochrany zdraví při práci.

Program naplňuje Metodické pokyny k provádění NPO, jak je vydává odbor koordinace NPO na Ministerstvu průmyslu a obchodu, kterými jsou: MP řídicích a kontrolních systémů, MP finančních toků, MP pro publicitu a komunikaci, MP systému varovných signálů „Red flags“, MP pro nesrovnalosti, MP pro zadávací řízení, MP monitorování, MP DNSH.

2.2. Vlastník Programu

Vlastník Programu: Ministerstvo životního prostředí ČR

Adresa: Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

Pověřený útvar: Odbor adaptace krajiny na klimatickou změnu

2.3. Poskytovatel dotace pro podprogramy 165, 166, 167

Subjekt implementace: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Adresa: Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov

Pověřený útvar: Sekce ochrany přírody a krajiny

2.4. Harmonogram přípravy a realizace Programu

Realizace Programu po schválení jeho dokumentace:

- zahájení 1. 1. 2022 ukončení 31. 10. 2025

3. Specifikace věcných cílů podprogramů

3.1. Podprogram 165 - Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu

- Finanční prostředky lze poskytnout na realizaci níže uvedených opatření. Žadatel je povinen při navrhování a realizaci opatření postupovat podle [Standardů péče o přírodu a krajinu](#), pokud jsou pro daná opatření zpracovány a schváleny a pokud neexistují objektivní důvody pro odlišný postup. Příjemce podpory může popis opatření v žádosti o poskytnutí finančních prostředků zjednodušit odkazem na příslušný Standard, postup odlišný od Standardu vždy zdůvodní.
- Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena až do 100 % uznaných nákladů, maximální výše podpory je stanovena Výzvou.

| Název indikátoru | Měrná jednotka* | Cílová hodnota v roce 2025 |
|--|-----------------|----------------------------|
| zlepšení druhové a prostorové skladby lesa | ha | 200 |
| péče o cenné nelesní terestrické biotopy | ha | 2000 |
| tvorba a obnova mokřadů (vč. tůní a MVN) | ha | 48 |
| revitalizace a renaturace vodních toků | ha | 68 |
| výsadby dřevin mimo les | ks | 32 000 |

*měrná jednotka se může lišit ve formuláři na podání žádosti

Příklady a bližší popis podporovaných opatření:

3.1.1. Zlepšení druhové a prostorové skladby lesa

Změna klimatu může mít pro lesní hospodářství vážné důsledky. Lesní ekosystémy musí odolávat krátkodobým teplotním a srážkovým extrémům, jejichž četnost narůstá. Působení změny klimatu hraje zásadní úlohu v případě zhoršování zdravotního stavu hospodářských převážně smrkových lesů v nižších a středních polohách, tedy v oblastech, které představují těžiště produkce dřeva v ČR. Dochází k aktivizaci řady patogenních škůdců, kteří se uplatňují jako iniciační i mortalitní stresor ve smrkových porostech všech věkových stupňů. Nejvýznamnějším rizikovým faktorem z hlediska změny klimatu je sucho, které je iniciačním faktorem řady typů chřadnutí. Dalšími riziky jsou tlak zvěře a imisní zatížení, jehož intenzita se postupně snižuje, ale stále trvá.

Z hlediska dalšího hospodaření v lesích ČR je vhodný jejich převod na prostorově a druhově bohatší struktury pěstované přírodě bližšími, nepasečnými způsoby hospodaření, zejména pak převody na jiné tvary lesa a jejich časoprostorová hospodářská úprava. Při tom je třeba, aby byly respektovány stanovištní podmínky a hospodářská opatření byla prováděna v souladu s přírodními procesy a stavem porostů.

Podporovaná adaptační opatření v lesích ČR:

- opatření pro zlepšování druhové, věkové nebo prostorové skladby lesních porostů
- opatření za účelem bezpečného ponechání dřevní hmoty v lese
- ponechání výstavků stanovištně původních dřevin na dožití a následnému přirozenému rozkladu v lesním porostu

3.1.2. Zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy

Probíhající a očekávaná změna klimatu ovlivní biologickou rozmanitost na všech třech základních úrovních (geny/ jedinci, populace/ druhy, společenstva/ ekosystémy/ krajina). Zdravý ekosystém s dostatečnou biodiverzitou může minimalizovat negativní účinky změny klimatu na druhy dané lokality. Zatímco nedostatečně pružný ekosystém, ohrožený ztrátou biodiverzity, bude obtížně snášet přídatnou zátěž v podobě změny klimatu, což se může projevit i v zajištění ekosystémových služeb. U planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů může změna podnebí vést ke změnám areálu rozšíření, zvýšené pravděpodobnosti vyhynutí nebo vyhubení, změnám v načasování rozmnožování či změnám v sezónních migracích a dalších životních projevu. U rostlin také ke změnám v délce vegetační sezóny. Probíhající a očekávaná změna podnebí podpoří šíření invazních druhů.

K adaptaci nelesních ekosystémů a zejména vzácných či ohrožených typů společenstev (která však mohou být významná z hlediska ekosystémových služeb apod.) je nezbytné zajistit zachování nebo obnovu dostatečné plochy přírodních a přírodě blízkých společenstev v celém jejich spektru a to v určitém zastoupení i v jinak zkulturněné krajině.

Podporovaná adaptační opatření v nelesních biotopech ČR:

- tvorba a obnova ekostabilizačních prvků v krajině (např. remízy, meze, zasakovací pásy, průlehy apod.)
- péče o památné a významné stromy
- tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění a druhy uvedené v Červeném seznamu (v kategoriích CR, EN, VU)
- tvorba a obnova biotopů z Červeného seznamu biotopů² (v kategoriích CR, EN, VU)
- opatření k omezení fragmentace krajiny a podpoře migrační prostupnosti krajiny
- likvidace invazních druhů

3.1.3. Tvorba a obnova mokřadů (vč. tůní a malých vodních nádrží)

Změny hydrologické bilance způsobené oteplením a změnou sezónního rozložení srážek již mají podstatný vliv na krajinu, ekosystémy v ní žijící i na činnost člověka v krajině. V letních a podzimních obdobích klesá zásoba vody v půdě, zvýší se četnost i intenzita zemědělského i hydrologického sucha. Pokles výšky hladiny podzemní vody přispívá k vysušování krajiny. Změna klimatu může přímo ovlivňovat rozšíření rostlinných a živočišných druhů, včetně invazních druhů, zejména snížením dostupnosti vodních zdrojů a zmenšením životního prostředí zejména druhů vázaných na vodní prostředí.

Z ekosystémového hlediska je potřebné v rámci adaptace na tyto změny upřednostňovat široce diverzifikovaná, přírodě blízká opatření ke zpomalení odtoku srážkové vody z krajiny, zlepšení infiltrace vody do podzemních kolektorů. Jedná se např. o obnovu hydrologického režimu v minulosti odvodněných rašeliništ a jiných mokřadů, revitalizace upravených vodních toků, obnovu a tvorbu tůní aj.

Kromě adaptačních opatření v krajině obecně je nezbytné se specificky věnovat vodním tokům a dopadům změny klimatu na jejich biologickou složku. Jedním z opatření umožňujících omezit tato rizika je obnova hydromorfologického kontinua toků (výstavbou rybích přechodů, odstraňováním technických překážek na tocích atp.) a omezení šíření invazních druhů.

² Chytrý M. a kol. (2020): Červený seznam biotopů České republiky. AOPK ČR, Praha.

Podporovaná adaptační opatření pro vodní biotopy ČR:

- obnova nebo tvorba vodních prvků (např. mokřadů a tůní, malých vodních nádrží přírodě blízkého charakteru, tvorba přehrázek) s cílem zlepšení retenční a akumulární schopnosti krajiny a podpory biodiverzity
- tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění a druhy uvedené v Červeném seznamu (v kategoriích CR, EN, VU)
- tvorba a obnova biotopů z Červeného seznamu biotopů³ (v kategoriích CR, EN, VU)
- likvidace invazních druhů vázaných na vodní prostředí (především břehových porostů, invazních druhů raků a ryb, atp.)
- dílčí rekonstrukce stávající malé vodní nádrže (MVN), jejíž stav nevyžaduje komplexní rekonstrukci a k dlouhodobému udržení existence biotopu a k uchování funkce zadržování vody v krajině postačí dílčí rekonstrukce, tedy realizace jedné či více následujících činností: odtěžení, uložení, rozprostření materiálu (sedimentu), výstavba nebo rekonstrukce technických objektů (hráz, výpustné zařízení, bezpečnostní přeliv, atp.), výsadby doprovodných břehových porostů.

3.1.4. Revitalizace a renaturace vodních toků

Opatření s cílem obnovení a podpory přirozených korytotvorných procesů a samovolného vývoje vodního toku v říčním prostoru, konkrétně vytváření a obnova přírodě blízkých koryt vodních toků, dílčí podpůrná opatření na vodním toku a v nivě posilující druhovou biodiverzitu vodních a na vodu vázaných organismů a podporující proces renaturace, včetně obnovy migrační prostupnosti vodních toků a podpory samovolného rozlivu a dále výkup pozemků pro renaturaci vodních toků a niv.

3.1.5. Výsadba dřevin mimo les

Soliterní dřeviny a stromořadí tvoří drobné ekosystémy v krajině, které se stávají nášlapnými kameny pro velké množství druhů rostlin i živočichů. Zároveň dotváří síť zelené infrastruktury a pomáhají zpomalování povrchového odtoku.

- výsadba soliterních dřevin, skupin dřevin, stromořadí apod.

³ Chytrý M. a kol. (2020): Červený seznam biotopů České republiky. AOPK ČR, Praha.

3.2. Podprogram 166 - Komplexní vodohospodářské studie (Posouzení potenciálu zadržování vody v krajině a návrh konkrétních opatření)

| Název indikátoru | Měrná jednotka | Cílová hodnota v roce 2025 |
|------------------------|-----------------|----------------------------|
| studie proveditelnosti | km ² | 5000 |

3.2.1. Posouzení potenciálu zadržování vody a návrh konkrétních opatření v ploše povodí

- Systematické řešení pro větší plochu povodí - Studie proveditelnosti v podrobnosti zadání pro zpracování projektové dokumentace. Cílem je shromáždění a revize dostupných podkladů a doposud pořízených tematicky souvisejících návrhů opatření, jejich doplnění na úrovni podrobnosti umožňující posouzení stávajícího retenčního potenciálu povodí a účinnosti navržených opatření (zvýšení retenčního potenciálu povodí). Účinnost navržených opatření bude ověřena výpočtem. Návrh opatření (vytváření mokřadů a tůní, obnova rašelinišť, obnova malých vodních nádrží, eliminace plošného odvodnění zemědělské a lesní půdy, revitalizace vodních toků, obnova krajinných prvků (meze, průlehy, remízy, atp.), zatravněných pásů, výsadba dřevin mimo les) bude projednán se zúčastněnými stranami (např. správce povodí, orgán ochrany přírody) a vlastníky pozemků.
- Řešení konkrétních problémů uceleného malého povodí nebo jeho části - Studie proveditelnosti v podrobnosti zadání pro zpracování projektové dokumentace. Cílem je návrh opatření (vytváření mokřadů a tůní, obnova rašelinišť, obnova malých vodních nádrží, eliminace plošného odvodnění zemědělské a lesní půdy, revitalizace vodních toků, obnova krajinných prvků (meze, průlehy, remízy, atp.), zatravněných pásů, výsadba dřevin mimo les) pro ucelené malé povodí nebo jeho část s cílem systémového zadržování vody v krajině vč. posouzení stávajícího retenčního potenciálu povodí a účinnosti navržených opatření (zvýšení retenčního potenciálu povodí). Návrh opatření bude projednán se zúčastněnými stranami (např. správce vodního toku, zástupci samosprávy, orgán ochrany přírody) a vlastníky pozemků.

3.2.2. Potenciál úseku vodního toku včetně příbřežní zóny, popř. nivy

- Studie proveditelnosti revitalizace vodního toku v podrobnosti zadání pro zpracování projektové dokumentace. Součástí bude posouzení stávajícího retenčního potenciálu nivy a účinnosti navržených opatření. Návrh opatření bude projednán se zúčastněnými stranami (např. správce povodí, zástupci samosprávy, orgán ochrany přírody) a vlastníky pozemků.
- Systematický návrh opatření na zlepšení hydromorfologických charakteristik vodních toků jako podklad pro plánování v oblasti vod.

3.3. Podprogram 167 - Opatření k naplňování komplexních vodohospodářských studií (Provádění vybraných navržených opatření za účelem zadržování vody v krajině)

Realizace opatření vyplývajících z komplexních vodohospodářských studií. Konkrétně vytváření mokřadů a tůní, obnova rašelinišť, obnova malých vodních nádrží, eliminace plošného odvodnění zemědělské a lesní půdy, revitalizace vodních toků, obnova krajinných prvků (meze, průlehy, remízy, atp.), zatravněných pásů, výsadba dřevin mimo les.

| Název indikátoru | Měrná jednotka | Cílová hodnota v roce 2025 |
|--|----------------|----------------------------|
| realizace vybraných opatření ze studií | %* | 10 |

*jedná se o procenta z navržených realizovatelných opatření v rámci výstupů podprogramu 166

4. Obsah žádosti

Žádost musí být vyplněna prostřednictvím Jednotného dotačního portálu⁴. Odůvodnění musí být dostatečné a věcné. Uživatelská příručka s podrobnou náповědou k vyplnění žádosti je umístěna na [webu dotace.nature.cz](http://webu.dotace.nature.cz).

4.1. Podprogram 165 a 167

Žádost o poskytnutí finančního příspěvku (dále jen „žádost“) v rámci podprogramu 165 a 167 obsahuje položky:

- Identifikace žadatele,
- uvedení účelu dotace v obecném smyslu včetně data jeho naplnění,
- místo realizace projektu v podrobnosti na parcelní čísla,
- indikátory opatření,
- popis opatření,
- popis současného stavu lokality,
- zdůvodnění realizace projektu a popis přínosů akce z hlediska cílů Programu,
- v případě, že je akce zároveň kofinancována v rámci jiných programů, uvést včetně přesného vymezení činností hrazených z různých programů,
- položkový rozpočet dle číselníku činností⁵ (podle přiloženého vzoru ve Výzvě),
- orientační výkresy řešení a výkres koordinační dle rozsahu a charakteru akce v dostatečné vypovídající kvalitě,
- vyjádření místně a věcně příslušného orgánu ochrany přírody obce s rozšířenou působností,
- identifikace zhotovitele včetně návrhu smlouvy příp. návrhu objednávky, pokud bylo provedeno zadávací řízení dle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, včetně podkladů k zadání, průběhu a výsledkům provedených zadávacích řízení na dodavatele a Čestné prohlášení zhotovitele dle vzoru ve Výzvě. Tato příloha není povinná ve fázi podání žádosti, dodání identifikace zhotovitele je ale nezbytné k uvolnění finančních prostředků,
- doložení skutečného majitele z Evidence skutečných majitelů u subjektů, kterým tato povinnost vyplývá ze zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, formou částečného výpisu z Evidence skutečných majitelů,
- čestné prohlášení o vypořádání vlastnických vztahů pro všechny dotčené pozemky, včetně souhlasu vlastníka s realizací projektu a umožnění zachování výsledků projektu minimálně po dobu udržitelnosti projektu.
- čestné prohlášení o vyloučení střetu zájmů mezi žadatelem a Poskytovatelem dotace dle vzoru ve Výzvě,
- čestné prohlášení o zajištění udržitelnosti po dobu 5 let od dokončení nestavebních akcí (s výjimkou pravidelných managementových opatření, např. kosení, pastva atd.), či 10 let od dokončení stavebních akcí,
- výjimky a souhlasy dle ZOPK, pokud tato povinnost pro záměr ze zákona vyplývá,
- další relevantní podklady a doklady na vyžádání vlastníka Programu nebo poskytovatele dotace, které se v průběhu projednávání akce stanou nezbytnými pro její řádné

⁴ <https://isprofin.mfcr.cz/rispcf>

⁵ cinnosti.nature.cz

vyhodnocení (např. fotodokumentace), technický popis pořizovaného majetku nebo jeho zhodnocení a předpokládané využití (podrobný popis prací např. rozpis jednotlivých úkonů, jejich druh, použité technologie a materiály),

- v případě nákupu pozemku smlouva o smlouvě budoucí nebo kupní smlouva a ocenění pozemku nebo jiné nemovitosti odborně způsobilou osobou dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů.
- v případě realizace opatření k naplňování komplexních vodohospodářských studií musí být doložena studie, ze které opatření vyplývají.

U stavební akce bude dále doloženo:

- projektová dokumentace dle vyhlášky MMR č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, v platném znění, resp. dokumentace akce umožňující posouzení opatření,
- v případě dílčí rekonstrukce stávající MVN podrobný položkový rozpočet. Jako součást rozpočtu bude požadováno čestné prohlášení žadatele, že je rozpočet zpracován v cenové úrovni do 100 % ceníku stavebních prací,
- rozhodnutí, závazná stanoviska či vyjádření orgánů státní správy požadovaná pro daný druh opatření příslušnými obecně závaznými právními předpisy a věcně a místně příslušnými orgány státní správy (např. územní rozhodnutí, stavební povolení či vyjádření věcně a místně příslušného orgánu státní správy, že opatření nepodléhá vydání územního rozhodnutí či stavebnímu povolení, rozhodnutí o nakládání s vodami, závazné stanovisko k zásahu do významného krajinného prvku, souhlas orgánů památkové ochrany atd.). Rozhodnutí vydaná ve správním řízení musí být opatřena doložkou právní moci.
- v případě odbahnění MVN musí být doloženo zaměření stavu před realizací opatření způsobilou osobou, které bude obsahovat výškopisné a polohopisné zaměření dna, podélný řez a příčné řezy v hustotě odpovídající velikosti MVN. Projektová dokumentace musí jednoznačně specifikovat, jak bude naloženo s odtěženým materiálem.

4.2. Podprogram 166

Žádost v rámci podprogramu 166 obsahuje položky:

- Identifikace žadatele,
- uvedení účelu dotace v obecném smyslu včetně data jeho naplnění,
- místo realizace projektu, tzn. území posouzené studií včetně zakreslení do mapy vhodného měřítko,
- indikátory opatření,
- popis opatření,
- zdůvodnění realizace projektu a popis přínosů akce z hlediska cílů Programu,
- položkový rozpočet dle přiloženého vzoru,
- identifikace zhotovitele včetně návrhu smlouvy příp. návrhu objednávky, pokud bylo provedeno zadávací řízení dle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, včetně podkladů k zadání, průběhu a výsledkům provedených zadávacích řízení na dodavatele a Čestné prohlášení zhotovitele dle vzoru ve Výzvě. Tato příloha není povinná ve fázi podání žádosti, dodání identifikace zhotovitele je ale nezbytné k uvolnění finančních prostředků,
- čestné prohlášení o vyloučení střetu zájmů mezi žadatelem a Poskytovatelem dotace dle vzoru ve Výzvě,

- doložení skutečného majitele z Evidence skutečných majitelů u subjektů, kterým tato povinnost vyplývá ze zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob formou částečného výpisu z Evidence skutečných majitelů,
- další relevantní podklady a doklady na vyžádání vlastníka Programu nebo poskytovatele dotace, které se v průběhu projednávání akce stanou nezbytnými pro její řádné vyhodnocení

Požadavky na obsah a strukturu žádosti budou specifikovány ve Výzvě.

5. Požadavky na zadávací řízení

Účastník programu (zadavatel) se při výběru zhotovitele bude řídit zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zejména ustanovením § 6, ve kterém je vymezena zadavateli povinnost dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

6. Vymezení kontrolní činnosti vlastníka Programu a poskytovatele dotace

Kontrolní činnost se řídí dokumenty Metodický pokyn řídicích a kontrolních systémů pro Národní plán obnovy a Metodický pokyn systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy na období 2021–2026 a dále vnitřními předpisy vlastníka Programu a poskytovatele dotace o finanční kontrole.

AOPK ČR má povinnost provádět před proplacením kontrolu realizace všech opatření a následnou kontrolu opatření realizovaných v minulých letech podle zvláštního zákona⁶. Následná kontrola realizovaných akcí bude provedena na základě plánu kontrol schváleného ředitelem sekce ochrany přírody a krajiny AOPK ČR. Plán schválených kontrol bude zaslán na vědomí odboru adaptace krajiny na klimatickou změnu MŽP před zahájením kontrol. O každé provedené kontrole bude vyhotoven písemný zápis potvrzený osobou, která kontrolu vedla.

AOPK ČR může v případě zjištění porušení podmínek uvedených v příslušném Rozhodnutí navrhnout uložení opatření k nápravě na vlastní náklady žadatele. Dále si může AOPK ČR kdykoliv během kontroly od žadatele vyžádat vydání nebo zaslání fotokopíí záznamů nebo podkladů, a to na jeho vlastní náklady. Žadatel je povinen bezpečně a ověřitelně uchovávat všechny záznamy nebo podklady týkající se přiznání finančních prostředků po dobu minimálně deseti let, a to včetně všech faktur a vyúčtování prací, počínaje prvním rokem následujícím po roce, v němž byly přiznány finanční prostředky.

Při zjištění nesouladu na straně žadatele může být k této skutečnosti přihlédnuto při hodnocení dalších žádostí předložených v rámci krajinotvorných programů MŽP.

7. Pravidla pro poskytování peněžních prostředků

Financování akcí je prováděno v souladu se zákonem 218/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů tj. na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace vydaným poskytovatele dotace.

7.1. Způsobilí žadatelé v rámci podprogramů 165, 166, 167

165 - Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu

- všechny fyzické a právnické osoby.

⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

166 - Komplexní vodohospodářské studie (Posouzení potenciálu zadržování vody v krajině a návrh konkrétních opatření)

- správci vodních toků (studii lze realizovat mj. pro plochu povodí), kraje, obce, Státní pozemkový úřad, Agentura ochrany přírody a krajiny a správy národních parků.

167 - Opatření k naplňování komplexních vodohospodářských studií (Provádění vybraných navržených opatření za účelem zadržování vody v krajině)

- všechny fyzické a právnické osoby.

7.2. Výše podpory

Dotace je účastníkovi Programu poskytována ve výši až 100 % celkových způsobilých nákladů akce. Obecné způsobilé výdaje jsou uvedeny v kapitole 7.5.5 dokumentace programu. Informace o maximální výši podpory na akci a specifická kritéria přijatelnosti žádosti budou uvedeny v příslušné výzvě.

7.3. Cílové území

Cílovým územím je celá Česká republika.

7.4. Obsah výzvy

Výzva obsahuje následující náležitosti:

- Název výzvy
- Popis podporovaných opatření
- Oprávnění žadatelé
- Cílové území
- Termíny vyhlášení výzvy
- Období realizace
- Alokace finančních prostředků pro výzvu
- Forma a výše podpory
- Způsob podání žádostí
- Administrace žádostí
- Hodnocení žádostí
- Kritéria přijatelnosti
- Indikátory
- Způsob vyúčtování včetně určení povinných příloh
- Případná omezení ve výzvě
- Kontakty
- Přílohy

7.5. Administrace žádosti a hodnocení žádosti

7.5.1. Příjem žádosti o poskytnutí finančního příspěvku a způsob administrace žádosti

Žádosti budou přijímány na základě vyhlášené výzvy MŽP. Žádost bude zpracovaná v českém jazyce pomocí Jednotného dotačního portálu (dále JDP) v předepsaném formátu, a předpokládaný rozpočet bude vypracován podle vzoru, který je součástí Výzvy, a uveden v Kč.

7.5.2. Podání žádosti a vydání řídicího dokumentu

Žádost musí být odeslána pomocí JDP a zároveň nejpozději do 5 dnů doručena na podatelnu sběrného místa (elektronicky nebo fyzicky). Je-li žádost následně vyhodnocena jako formálně úplná a přijatelná z hlediska splnění podmínek Programu a výzvy, je akceptována a postoupena do procesu věcného hodnocení. Pokud účastník Programu podá v termínu stanoveném ve výzvě formálně neúplnou žádost, je vyzván k jejímu přepracování či doplnění do 10 dnů od jejího obdržení. V případě doručení žádosti po uplynutí termínu pro doručení stanoveném ve výzvě nebo v případě nedoložení všech chybějících náležitostí bude administrace žádosti ze strany poskytovatele dotace ukončena Usnesením o zastavení řízení.

Věcné hodnocení provádí regionální pracoviště (dále jen RP) AOPK ČR dle způsobů a kritérií přijatelnosti. Po ukončení administrace žádosti na RP probíhá kontrola čtyř očí na ústředí AOPK ČR. Obecná kritéria přijatelnosti jsou uvedena níže, specifická kritéria přijatelnosti budou upravena ve Výzvě. V případě žádostí AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR se administrativní postup řídí Směrnicí MŽP č. 7/2022.

Obecná kritéria pro věcné hodnocení žádostí z hlediska zabezpečení a realizace cílů Podprogramu

- Projekt naplňuje cíle programu.
- Projekt je v souladu s dokumentací programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny a aktuální Výzvou.
- Opatření je navrženo s ohledem na biodiverzitu, funkce ekosystémů a krajinný ráz. V případě existence negativních vlivů jsou navržena dostatečná opatření k jejich eliminaci či minimalizaci (s ohledem na cíle podprogramu 166 budou navrhována pouze opatření bez zjevných negativních vlivů na biodiverzitu, funkce ekosystémů a krajinný ráz, návrh opatření k eliminaci či minimalizaci proto není relevantní).
- Projekt je v souladu se schváleným Státním programem ochrany přírody a krajiny ČR, Strategii ochrany biologické rozmanitosti České republiky, Strategickým rámcem udržitelného rozvoje a Státní politikou životního prostředí ČR.
- Pokud se projekt bude realizovat v ZCHÚ (nebo jeho OP) nebo v lokalitě soustavy Natura 2000, není v rozporu s plánem péče o ZCHÚ i se souhrnem doporučených opatření pro lokalitu soustavy Natura 2000.
- Projekt není v kolizi s ostatními zájmy chráněnými dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
- Projekt je v souladu s územně plánovací dokumentací nebo schválenými pozemkovými úpravami.
- Náklady akce nepřesahují NOO, případně limity stanovené ve Výzvě. Pokud činnost není součástí NOO, je výše nákladů dostatečně odůvodněna.

U žádosti, která je v rozporu se zaměřením výzvy, nebo je nedostatečná po formální stránce či neodpovídající předmětu podpory, nebo u žádosti, od níž žadatel sám odstoupí, vyrozumí poskytovatel dotace účastníka Programu o zastavení řízení o poskytnutí finančních prostředků vydáním Usnesení o zastavení řízení nejpozději do 30 dnů od vydání posledního řídicího dokumentu o poskytnutí dotace v rámci aktuální výzvy (dle § 14n odst. 1 rozpočtových pravidel).

Rozhodnutí o poskytnutí dotace bude vydáno vždy až po splnění všech náležitostí žádosti. Rozhodnutí o poskytnutí dotace vydá ředitel AOPK ČR nebo jím pověřená osoba⁷ do 30 dnů od data uzavření věcné a formální kontroly a hodnocení žádosti v systému JDP.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace spolu s podmínkami je zasláno účastníkovi Programu elektronicky prostřednictvím datové schránky. V případě, že účastník Programu nevlastní elektronický podpis nebo datovou schránku, je dokument zaslán doporučeně s dodejkou.

7.5.3. Změna realizace akce

Pokud účastník Programu zjistí, že není schopen zabezpečit realizaci akce v souladu s obsahem Rozhodnutí o přidělení dotace, neprodleně o tomto zjištění informuje poskytovatele dotace zasláním žádosti o změnu, a to vždy v dostatečném předstihu před realizací změny či uplynutí lhůty (žádost bude obsahovat zejména popis a zdůvodnění změny).

Poskytovatel dotace do 30 dnů od obdržení žádosti o změnu posoudí změnu akce po věcné i formální stránce a v případě souhlasu se změnou vydá změnu Rozhodnutí o poskytnutí dotace, nebo žádost o změnu zamítne. V případě, že změnou nedochází ke změnám údajů v Rozhodnutí o poskytnutí dotace (např. změna zhotovitele), vyrozumí poskytovatel dotace účastníka Programu o akceptování/neakceptování změny.

Příjemcům dotace není možné na základě žádosti o změnu navýšit objem finančních prostředků na realizaci akce.

V případě, že na akci bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace, a akce přesto nebude realizována, postupuje se dle § 15 rozpočtových pravidel, tj. účastník programu písemně požádá poskytovatele dotace o ukončení akce. Poskytovatel dotace vydá do 30 dnů od doručení žádosti o ukončení akce Rozhodnutí o odnětí dotace.

Ročně bude prováděna inventarizace akcí, v případě, že žadatel nebude provádět kroky, které směřují k realizaci předmětného opatření, a/nebo nebude reagovat na výzvy, smí poskytovatel dotace zastavit financování akce Rozhodnutím o odnětí dotace.

7.5.4. Odvolání proti zamítnutí žádosti

V souladu s ustanovením § 14q odst. 2 rozpočtových pravidel není proti rozhodnutí poskytovatele dotace přípustné odvolání ani rozklad.

V případě, že žádost o poskytnutí dotace byla pravomocně zcela nebo zčásti zamítnuta poskytovatelem dotace, je možné novým rozhodnutím žádosti zcela vyhovět, případně zčásti vyhovět a ve zbytku ji zamítnout, souhlasí-li s tím účastník programu (§ 14p rozpočtových pravidel). Tento postup je uplatňován např. v případech, kdy jinému účastníkovi Programu je vydáno na jeho žádost Usnesení o zastavení řízení.

7.5.5. Poskytování finančních prostředků

Finanční prostředky lze poskytnout na realizaci činností nebo prací, odpovídajících jednotlivým opatřením uvedeným v této dokumentaci. Do termínu naplnění účelu nebo do 31. 12. roku, na který je v RoPD naplánováno financování opatření, avšak nejpozději do 30. 6. 2025, zašle účastník Programu

⁷ Dle Statutu Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky

na příslušné regionální pracoviště AOPK ČR Žádost o platbu (dle vzoru upřesněného ve Výzvě). Na základě této žádosti příslušné RP AOPK ČR vyhotoví protokol. U žádostí, které jsou plně v souladu s vydaným Rozhodnutím, vyhotoví jednostranně podepsaný „Protokol o kontrole“, kde potvrdí rozsah prací, výši způsobilých výdajů a termín realizace. v případě, že došlo ke změně oproti Rozhodnutí, především z důvodu nižších vynaložených finančních prostředků při zachování všech charakteristik opatření dle Rozhodnutí, vyhotoví AOPK ČR „Protokol o předání a převzetí opatření“. V „Protokolu o předání a převzetí opatření“ je uvedena zejména výše uznaných způsobilých výdajů, potvrzení rozsahu prací a splnění termínů daných v Rozhodnutí, doporučená výše finančních prostředků k proplacení a platné číslo bankovního účtu.

Žádosti o proplacení doručené na příslušné Regionální pracoviště AOPK ČR do 15. 11. budou proplaceny v daném kalendářním roce. Žádosti o proplacení doručené po tomto termínu mohou být proplaceny až v roce následujícím v návaznosti na schválený státní rozpočet a finanční alokaci komponenty 2.9., investice 4 Národního plánu obnovy pro příslušný rok. Prostředky na akce se v rámci Programu uvolňují rozpočtovým opatřením a platebním příkazem z účtu AOPK ČR vedeného u České národní banky obcím, fyzickým a právnickým osobám.

Na základě splnění všech podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace, formuláře „Žádost o platbu“ a „Protokolu o kontrole opatření“ či „Protokolu o předání a převzetí opatření“ provádí AOPK ČR rozpočtová opatření.

Způsobilé výdaje

Podpora z Programu může být poskytnuta pouze na způsobilý výdaj, který:

- je v souladu s právními předpisy (tj. s legislativou ČR a EU),
- je v souladu s pravidly Programu a podmínkami podpory stanovenými ve výzvě,
- je přiměřený (odpovídá maximálně nákladům uvedeným v Nákladech obvyklých opatření MŽP) a je vynaložen v souladu s Pravidlem 3E⁸,
- vznikl a byl uhrazen příjemcem podpory v období od 1. 1. roku vyhlášení příslušné výzvy do 31. 10. 2025.
- je řádně identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný.⁹

Uvedené podmínky musejí být naplněny zásadně kumulativně, tedy všechny zároveň. Jestliže není kterákoliv z uvedených podmínek naplněna, nelze výdaj považovat za způsobilý.

Jedná se zejména o následující způsobilé výdaje:

- stavební a nestavební, terénní, zemědělské a lesnické práce a úpravy a související služby zajišťující splnění indikátorů daného podprogramu,
- vedlejší rozpočtové náklady (VRN) vynaložené v přímé souvislosti s realizací projektu stanovené v souladu s vyhláškou č. 169/2016 (např. geodetické práce, dokumentace skutečného provedení stavby, zařízení a zrušení staveniště, ztížené dopravní podmínky, provozní vlivy atp.) a vyvolané investice (např. výdaje na stavbu dočasných komunikací) vstupují do celkových nákladů akce posuzovaných dle Nákladů obvyklých opatření MŽP. Pokud nejsou pro dané opatření stanoveny NOO, pak VRN nesmí překročit 10 % ZRN (základní rozpočtové náklady) dle ÚRS (ústav racionalizace ve stavebnictví),

⁸ §2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole

⁹ V případě, že výdaj je součástí kofinancování projektu primárně financovaného z jiného zdroje, je toto zřetelně vyznačeno.

- projektová příprava do výše 7 % z celkových uznatelných nákladů (s výjimkou realizace opatření VE07b Koryto toku ponecháno k renaturaci - samovolný vývoj, kdy náklady na projektovou přípravu mohou tvořit až 100 % uznatelných nákladů),
- osobní náklady na zaměstnance účastníka Programu, kteří jsou přímo zapojeni do realizace projektu (včetně pracovníků zaměstnaných na základě dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce), přičemž:
 - o náklady musí odpovídat nominálním mzdám¹⁰, eventuálně platům¹¹ a zákonným odvodům na sociální a zdravotní pojištění hrazeným zaměstnavatelem¹² (a dalším nákladům – např. na odměny),
 - o tyto náklady nesmí přesáhnout obvyklou výši v daném místě a čase,
 - o čas skutečně strávený realizací projektu je třeba dokladovat pracovní smlouvou a pracovní náplní s vyznačeným podílem úvazku vázaným na projekt nebo pracovními výkazy jednotlivých osob zapojených do realizace (netýká se dodavatelů),
 - o pokud se zaměstnanec podílí přímo na projektu pouze částí svého pracovního úvazku, musí být náklady související s jeho pracovní činností rozděleny na základě prokazatelného kritéria na náklady související s projektem a na náklady s projektem nesouvisející (např. v % pracovního úvazku). Použití zvoleného kritéria musí být žadatel schopen kdykoliv (v průběhu i po skončení projektu) doložit.
 - o případné další náklady na zaměstnance žadatele, které je zaměstnavatel povinen hradit na základě platných právních předpisů¹³,
 - o náklady na pracovní cesty zahrnují jízdní náklady, náklady na ubytování, stravné a nutné vedlejší náklady (např. parkovné apod.), za předpokladu, že náhrady vyplacené pracovníkům českých subjektů jsou stanoveny v souladu s platnou českou legislativou – zákonem č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, v aktuálním znění a navazujícími předpisy (a odpovídají cenám obvyklým).
- nákup hmotného a nehmotného krátkodobého majetku¹⁴, jehož pořízení je nezbytně nutné a řádně odůvodněné realizací opatření.

Specifické podmínky způsobilosti výdajů

- Pro hrazení zpracování projektové přípravy je podmínkou poskytnutí finančních prostředků následná realizace akce z tohoto Programu.
- V rámci realizace budou vysazovány geograficky původní a stanovištně vhodné dřeviny a ovocné dřeviny (nepůvodní druhy lze podpořit pouze v případě obnovy stávajících alejí téhož druhu).
- Náklady na výkupy pozemků mohou být hrazeny v případě, že se jedná o revitalizaci či řízení renaturaci vodního toku či pozemek dotčený dílčí rekonstrukcí MVN či realizací územního systému ekologické stability. Pořizovací cena nemovitosti může být započtena do celkových způsobilých výdajů na projekt, a to maximálně do výše 10 % přímých realizačních

¹⁰ **Nominální mzda** – zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu), které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě, a představuje podíl připadající na jednoho zaměstnance za měsíc. Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

¹¹ **Plat** – podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

¹² **Zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění** hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance

¹³ např. pojistné podle vyhlášky MF č. 125/1993, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti

zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání (ve znění pozdějších novel)

¹⁴ dle § 26 odst. 2, písm a) zákona č. 586/1992 ve znění pozdějších předpisů

výdajů. Cena je určena znaleckým posudkem vyhotoveným znalcem dle zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů (rozumí se do výše ceny tržní maximálně však do výše ceny obvyklé). Posudek nesmí být starší než 6 měsíců před pořízením nemovitosti. Ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech je možné povolit vyšší procentuální sazbu než uvedených 10 %. Udělení výjimky pro vyšší procentuální sazbu v odůvodněných případech schvaluje ředitel Sekce ochrany přírody a krajiny AOPK ČR. V případě renaturace vodních toků mohou být způsobilé výdaje za výkup pozemku hrazeny až do výše 100 % ceny pozemku, vždy však maximálně do výše nákladů oceněných znaleckým posudkem a maximálně do výše částky stanovené ve výzvě.

- Budované a obnovované malé vodní nádrže (vč. dílčích rekonstrukcí) financované z Programu slouží primárně k zajištění ekologicko-stabilizační funkce v krajině a podpoře biologické rozmanitosti a nesmějí být využívány k chovu ryb a drůbeže za komerčním účelem. V případě tohoto typu opatření je možno stanovit omezující podmínky v Rozhodnutí o poskytnutí dotace dle charakteru jednotlivých akcí jako např. stanovení rybí obsádky, zákaz hnojení, přikrmování, úpravy pH, stanovení podmínek manipulace s vodní plochou apod.

Nezpůsobilé výdaje

Obecně nelze podporu poskytnout na:

- výdaje na poradenské služby, kdy poradce nenese skutečnou odpovědnost za provedení samotného úkolu, nýbrž pomáhá těm, kteří tuto odpovědnost mají,
- nákup použitého vybavení,
- náklady spojené s vypracováním a administrací žádosti,
- DPH není způsobilým výdajem v případě, že účastník Programu je plátcem DPH a může uplatnit odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu podle zvláštního právního předpisu, tj. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Pokud se účastník Programu stal plátcem daně z přidané hodnoty během realizace akce nebo uplatní odpočet této daně dodatečně, např. po závěrečném vyhodnocení akce, vrátí do státního rozpočtu dotaci ve výši odpočtu,
- přímé daně, daň darovací a dědická, daň z nemovitosti, daň z převodu nemovitostí, silniční daň, clo,
- pronájem pozemku/stavby,
- vyvolané investice, které nejsou spojeny výhradně a přímo s účelem projektu,
- úroky, splátky úvěrů,
- vícepráce nad výši způsobilých méněprací,
- správní poplatky dle zákona č. 634/2004 Sb. (např. notářské poplatky, vklady do katastru), s výjimkou poplatků v rámci řízení dle stavebního zákona (např. za vydání územního či stavebního řízení),
- pojistné,
- rozpočtová rezerva,
- režijní a provozní výdaje (vyjma projektů realizovaných svépomocí),
- kompenzační, náhradní nebo nápravná opatření uložená zákonem nebo rozhodnutím orgánu státní správy s výjimkou náhradních výsadeb uložených za kácení dřevin v souvislosti s realizací projektu na revitalizaci zeleně,
- úhrada nákladů dodavatelským firmám, ve kterých je účastník Programu společníkem nebo je s nimi jinak pracovně nebo příbuzensky svázán, u stavebních akcí nelze prostředky

určené k realizaci akce (systémová dotace i vlastní spoluúčast) použít pro hrazení subdodávek firmy investora další nezpůsobilé výdaje mohou být stanoveny ve Výzvě.

7.5.6. Závěrečné vyhodnocení akce

Účastník Programu je povinen požádat do 6 měsíců po dokončení realizaci akce (nejpozději však do 15. 2. roku následujícího po dokončení akce) o závěrečné vyhodnocení akce.

Účastník Podprogramu 165 a 167 doloží:

- protokol o závěrečné kontrole akce (dle vzoru ve Výzvě), jehož součástí je zpráva o plnění závazných ukazatelů (obsahující skutečnou hodnotu indikátorů) a podmínek účasti státního rozpočtu stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace,
- údaje o financování akce - účetní doklady dokládající využití finančních prostředků (faktury, daňové doklady apod.) či vyúčtování práce svépomocí, popř. zprávu finančního úřadu o provedené finanční kontrole příslušné akce,
- kolaudační souhlas (pokud akce nepodléhá kolaudaci, doloží příjemce protokol o převzetí díla), oznámení o ukončení udržovacích prací,
- další dokumenty stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Účastník Podprogramu 166 doloží:

- protokol o závěrečné kontrole akce (dle vzoru ve Výzvě), zprávu o plnění závazných ukazatelů (obsahující skutečnou hodnotu indikátorů) a podmínek účasti státního rozpočtu stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace,
- finální verzi studie na datovém nosiči (DVD, apod.) a tištěné vyhotovení studie (textové i výkresové části),
- údaje o financování akce - kopie faktur, popř. zprávu finančního úřadu o provedené finanční kontrole příslušné akce,
- další dokumenty stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Požadavky na obsah, strukturu a rozsah (podrobnost) výstupů budou specifikovány ve Výzvě.

Poskytovatel Programu provede na základě obdržených dokladů do jednoho roku závěrečné vyhodnocení akce a definitivní přidělení dotace.

Termínem ukončení akce se u stavebních akcí rozumí stavební ukončení akce včetně vydání kolaudačního rozhodnutí nebo uvedení do zkušebního provozu, vyžaduje-li to zvláštní právní předpis. Termínem ukončení akce se u komplexních vodohospodářských studií rozumí předání finální verze studie.

8. Specifikace dalších podmínek pro poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu

- Na poskytnutí finančních prostředků z Programu není právní nárok.
- Cílem opatření nesmí být zisk.
- Předmět podpory nebude žadatelem využíván k podnikatelské činnosti.
- Finanční prostředky nelze poskytnout na stejnou část opatření, na kterou byly poskytnuty finanční prostředky z veřejných zdrojů. Tím není dotčena možnost zajištění kofinancování a udržitelnosti akcí.

- Příjemce, který je účetní jednotkou podle zákona o účetnictví, zajistí řádné a oddělené sledování čerpání dotace v účetnictví.
- Účastník programu může provádět pouze takové činnosti, které jsou v souladu s příslušnými právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy v oblasti životního prostředí, konkrétně s rámcovou směrnicí o vodě, směrnicí o povodních, směrnicí o stanovištích a směrnicí o ochraně ptáků, směrnicemi o posuzování vlivů na životní prostředí a strategickém posuzování vlivů na životní prostředí.
- Akce musí být zahájena nejpozději v kalendářním roce následujícím po roce vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace.
- Jedna žádost může zahrnovat pouze opatření z jednoho podprogramu.
- Při výběru zhotovitele je účastník Programu povinen postupovat podle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Poskytovatel dotace si vyhrazuje právo při nedodržení postupu dle tohoto zákona nepřiznat požadovanou podporu, a to zejména v případech, kdy nedodržení zapříčiní zvýšený požadavek účastníka Programu vůči státnímu rozpočtu.
- Pokud je pro danou oblast/opatření zpracován standard (<http://standards.nature.cz/seznam-standardu/>), je třeba, aby bylo opatření navrženo a realizováno v souladu s tímto standardem. v případě použití odlišného řešení je nutné toto zdůvodnit.
- Při realizaci opatření nesmí dojít k zamezení průchodnosti krajiny ve vztahu k turistickým trasám.
- Celkové náklady akce jsou posuzované na základě platných Nákladů obvyklých opatření MŽP, pokud jsou k dané činnosti určeny.
- Jiná forma spoluúčasti než finanční není povolena.
- Účastník Programu musí zajistit udržitelnost nestavební akce po dobu minimálně 5 let (s výjimkou pravidelných managementových opatření, např. kosení, pastva atd.) a stavební akce minimálně 10 let, není-li v Rozhodnutí o poskytnutí dotace stanoveno jinak.
- Vlastník je povinen po dobu nejméně deseti let investici pořízenou z Programu neprodat ani neprovést jakoukoliv změnu vlastnictví, není-li s poskytovatelem dotace písemně dohodnuto jinak.
- Účastník Programu má povinnost ve všech komunikačních činnostech upozorňovat na zdroj financování alespoň uvedením věty “Financování v rámci NEXT GENERATION EU.” Povinností žadatele je na smlouvě se zhotovitelem uvést logo Evropské komise k RRF dle Metodického pokynu pro publicitu a komunikaci¹⁵.
- Žádosti o navýšení finančních prostředků, které vyplývají z nedostatečně zpracované projektové dokumentace nebo z nedostatečně provedeného geologického průzkumu, není možné akceptovat.
- Účastník Programu je povinen dodržovat podmínky stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace.
- Při porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace (např. nedodržení hodnoty indikátorů, podmínek stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace) či neoprávněném použití finančních prostředků státního rozpočtu účastníkem Programu nemusí poskytovatel dotace proplatit přiznanou dotaci nebo její část dle § 14e rozpočtových pravidel. Pokud již došlo k vyplacení podpory příjemci dotace a došlo k porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace, postupuje poskytovatel dotace dle § 14f, § 15 rozpočtových pravidel.

¹⁵ Metodický pokyn i logo dostupné na webu planobnovy.cz

- Následky porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace se řídí ustanovením § 14e, § 14f, § 15 a § 44a rozpočtových pravidel. Při porušení rozpočtové kázně dle § 44 rozpočtových pravidel je příjemce dotace povinen odvést veškeré neoprávněně vyplacené nebo zadržované prostředky včetně penále ve smyslu § 44a rozpočtových pravidel v termínu stanoveném příslušným finančním úřadem. Odvod za porušení rozpočtové kázně či související penále příjemce dotace odvádí prostřednictvím příslušného finančního úřadu.
- Důsledky neplnění podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace:
 - o Nedodržení účelu, pro který byla dotace poskytnuta - bude postiženo odvodem ve výši 100 % z celkové částky dotace. Pokud příjemce stav vzniklý nesplněním účelu dotace neprodleně po identifikaci napraví, může být od odvodu upuštěno.
 - o Nedodržení podmínek zúčtování se státním rozpočtem dle vyhlášky č. 367/2015 Sb. - bude postiženo odvodem ve výši 5 % z celkové poskytnuté částky dotace a nedodržení zákona č. 134/2016 Sb. - bude postiženo odvodem ve výši 50 % z celkové poskytnuté částky dotace. Pokud příjemce stav vzniklý nedodržением uvedených podmínek tohoto bodu neprodleně po identifikaci napraví, může být od odvodu upuštěno.
 - o Nesplnění povinnosti neprodleně informovat poskytovatele dotace o všech okolnostech, které mají nebo by mohly mít vliv na plnění povinností příjemce dotace - překročení o 30 dnů od zjištění, nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněně použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtových pravidel. Překročení o 1 až 3 měsíce od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 3 % z celkové částky dotace, překročení o 3 až 6 měsíců od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 5 % z celkové částky dotace, překročení o více než 6 měsíců od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace.
 - o Neoprávněně hrazení mezd nesouvisejících s podpořenými opatřeními z dotace zaměstnancům účastníka Programu - bude postiženo odvodem v poměrné výši vyplacených mezd k celkové poskytnuté částce dotace.
 - o Nezajištění následné péče - bude postiženo odvodem výši až do výše 50 % z celkové poskytnuté částky dotace.
 - o Nedodržení termínu ukončení realizace akce - překročení o 30 dnů nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněně použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel. Překročení termínu o 1 až 3 měsíce bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o 3 až 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 30 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o více než 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 80 % z celkové poskytnuté částky dotace. Termínem ukončení stavební akce se rozumí doba, kdy byl sepsán protokol o předání a převzetí stavby, a to bez vad a nedodělků bránících v užívání.
 - o Nedodržení termínu předložení dokumentace k závěrečnému vyhodnocení akce - překročení do 30 dnů nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněně použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel. Překročení termínu o 1 až 3 měsíce bude postiženo odvodem ve výši 3 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o 3 až 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 5 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o více než 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace.
 - o Nedodržení stanovených hodnot indikátoru (v případě že účastník Programu nepožádá před konečným termínem realizace o změnu Rozhodnutí) - bude postiženo takto: splnění 95 % stanovené hodnoty indikátoru a více - bez postihu, splnění 50 - 94,99 %

ze stanovené hodnoty indikátoru - odvod z celkové poskytnuté částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažené hodnoty indikátoru, splnění 0 – 49,99 % ze stanovené hodnoty indikátoru - odvod ve výši 100 % z celkové poskytnuté částky dotace.

9. Seznam použitých zkratek

| | |
|---------|---|
| AOPK ČR | Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky |
| DNSH | Do No Significant Harm |
| DPH | Daň z přidané hodnoty |
| EHS | Evropské hospodářské společenství |
| ES | Evropské společenství |
| EU | Evropská unie |
| EVL | Evropsky významná lokalita |
| JDP | Jednotný dotační portál |
| LIFE | L'instrument financier pour l'environnement (franc.), v překladu finanční nástroj pro životní prostředí |
| MP | Metodický pokyn |
| MŽP | Ministerstvo životního prostředí |
| NPO | Národní plán obnovy |
| PO | Ptačí oblast |
| POPFK | Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny |
| ZCHÚ | Zvláště chráněné území |
| ZOPK | Zákon o ochraně přírody a krajiny |

10. Vymezení pojmů

Akce (projekt) je realizace věci na základě souboru věcných, časových a finančních podmínek a za účelem pořízení nebo technického zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, včetně souvisejících neinvestičních nákladů v rámci Programu.

Cíl akce je kvalitativní neměřitelný ukazatel, který specifikuje konkrétní důvod realizace, včetně kvalitativních dopadů a efektů dané realizace.

Číselník činností dostupný na cinnosti.nature.cz. Číselník zahrnuje všechny činnosti, na které je možné z Programu žádat včetně rozdělení na jednotlivé indikátory. U některých činností jsou stanoveny Náklady obvyklých opatření MŽP.

Dokumentace akce jsou technické a ekonomické podklady a doklady pro rozhodování poskytovatele dotace o účasti státního rozpočtu na financování přípravy a realizace akce.

Indikátor je kvalitativní měřitelný ukazatel uvedený v dokumentaci akce, který specifikuje konkrétní měřitelný cíl nebo měřitelný efekt; indikátor musí obsahovat výchozí a cílovou hodnotu (vyjádřenou v měrných jednotkách) a dále závazný termín dosažení měřitelného cíle nebo efektu.

Invazní druh je nepůvodní druh, jehož vysazení, zavlečení nebo šíření ohrožuje biologickou rozmanitost, konkrétně jiné druhy, biotopy nebo i celé ekosystémy. Přehled nepůvodních a invazních druhů v ČR:

- Pyšek P. et al., 2012: Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – Preslia 84: 155–255 <http://www.preslia.cz/P122Pysek.pdf>
- Šefrová H., Laštůvka Z., 2005: Catalogue of alien animal species in the Czech Republic. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., LIII, No. 4, pp. 151-170 https://acta.mendelu.cz/artkey/acu-200504-0018_catalogue-of-alien-animal-species-in-the-czech-republic.php
- Pergl J, Sádlo J, Petrusek A, Laštůvka Z, Musil J, Perglová I, Šanda R, Šefrová H, Šíma J, Vohralík V, Pyšek P (2016) Black, Grey and Watch Lists of alien species in the Czech Republic based on environmental impacts and management strategy. NeoBiota 28: 1-37. <https://doi.org/10.3897/neobiota.28.4824> Seznam dostupný také na: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/kuler-zpravy-aktuality-zajimavosti/seznam-prioritnich-invaznich-druhu-pro-cr/>

Jednotný dotační portál (JDP) je informační systém ve správě Ministerstva financí, pomocí kterého účastníci Programu vytváří a odesílá Žádost o dotaci.

Náklady obvyklých opatření MŽP je dokument sloužící jako podklad pro hodnocení projektů a opatření v rámci dotačních programů MŽP zaměřujících se na ochranu přírody a krajiny. NOO MŽP jsou vyjádřeny cenami běžných činností, které jsou v rámci daného typu opatření obvykle realizovány. Odkaz na aktuální NOO - https://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

Národní plán obnovy je plán reforem a investic, který využívá finance z Nástroje na podporu oživení a odolnosti Evropské unie (Recovery and Resilience Facility).

Poskytovatel dotace je na základě novelizace ZOPK od 1.1.2022 AOPK ČR.

Program je označení pro titul POPFK - NPO

Podprogram (subtitul) je část Programu (titulu) stanovená poskytovatelem dotace po dohodě s ministerstvem k realizaci cílů uvedených v dokumentaci Programu.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace je dokument vydaný poskytovatelem dotace podle § 14 odst. 4 rozpočtových pravidel fyzické či právnické osoby (včetně příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu) po provedení předběžné řídicí kontroly po vzniku závazku, která ověřuje hospodárnost účasti státního rozpočtu, tedy závazku státu. Rozhodnutí o poskytnutí dotace včetně podmínek se vydává na základě předložení žádosti účastníka Programu, ve které dokládá splnění podmínek stanovených v registraci akce a další doklady stanovené poskytovatelem dotace dokumentující plnění cílů Programu; hodnoty položky/žek rozpočtové skladby uvedené v rozhodnutí nejsou závazné, pokud poskytovatel nestanoví jinak; k vydání změny rozhodnutí, kde se nemění závazné indikátory a je tedy vydáváno jako technická změna, není nutná žádost příjemce.

Vlastník Programu je Ministerstvo životního prostředí, odbor adaptace krajiny na klimatickou změnu podle § 3 písm. g) rozpočtových pravidel (poskytovatel).

Rozhodnutí o zamítnutí žádosti je dokument vydávaný poskytovatelem dotace v případě, že jsou naplněny podmínky pro jeho vydání dle § 14m zákona 218/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Je dokument vydávaný poskytovatelem dotace v případě, že jsou naplněny podmínky pro jeho vydání dle § 66 zákona 500/2004 Sb., Správní řád. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti nelze vydat k akci, na kterou bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Rozhodnutí o odnětí dotace je dokument vydávaný poskytovatele dotace, v případě, že bylo zahájeno řízení o odnětí dotace dle § 15 rozpočtových pravidel. Rozhodnutí o odnětí dotace je vydáváno i v případě, že na danou akci již bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Realizace akce obsahuje termín zahájení a termín ukončení, přičemž závazný termín ukončení akce stanovuje poskytovatel dotace; termínem ukončení akce se rozumí doba, kdy byl sepsán protokol o předání a převzetí stavby, a to bez vad a nedodělků bránících v užívání, nebo byl vydán akt orgánu, který realizaci buď povoloval, případně s ní souhlasil, nebo prohlášením účastníka, že toto není úředně požadováno; v případě, že se nejedná o stavbu, je za termín ukončení akce považován termín převzetí věci nebo jiný úkon stanovený poskytovatelem dotace.

Standardy péče o přírodu a krajinu jsou doporučením stanovujícím parametry výstupů a technický popis postupů jednotlivých činností běžně realizovaných v oblasti péče o přírodu a krajinu včetně vlastností použitých materiálů, výrobků a definice pojmů. Standardy po odborné oponentuře vydává AOPK ČR, která je zpracovává ve spolupráci s akademickými pracovišti a dalšími odbornými autoritami v příslušných oborech. Seznam platných standardů péče o přírodu a krajinu je dostupný na <https://standards.nature.cz/>

Stavební akcí se rozumí opatření realizované dle Zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Subjekt implementace je pro komponentu 2.9., investici 4 na základě Směrnice MŽP č. 5/2022 a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny Agentura přírody a krajiny České Republiky.

Usnesení o zastavení řízení je dokument vydávaný poskytovatelem dotace v případě, že jsou naplněny podmínky pro jeho vydání dle § 14j zákona č. 218/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Účastník Programu je organizační složka státu či jí zřízená příspěvková organizace anebo právnická nebo fyzická osoba financující přípravu a realizaci akce z prostředků tohoto programu.

Závěrečné vyhodnocení akce je dokument vydaný poskytovatele dotace na základě předložených dokumentů dle § 6 vyhlášky 560/2006. Účastník Programu doložením požadovaných dokladů potvrzuje poskytovateli dotace splnění obsahu Rozhodnutí o poskytnutí dotace.